

Farský list

12
2012

10.06.2012 Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov-Sekčov

ročník VII.

Úvodník

Aj keď mesiac jún patrí k prvej polovičke kalendárneho roka, predsa pre mnohých má toto obdobie charakter konca. Týka sa to predovšetkým našich školákov a študentov.

Väčšina maturantov v tomto období má už za sebou finálne skúšky. Zase študenti alebo žiaci základných škôl zaberajú na plné obrátky, aby využili poslednú šancu vylepiť si študijný prospech. Keď už bude po všetkom a dostanú do rúk vysvedčenie, vydýchnu si, lebo budú mať za sebou ďalšiu etapu svojho života. Toto obdobie prináša aj iných, trochu špecifických, absolventov vysokých škôl.

Svoje štúdiá každoročne končia aj bohoslovci, aby po získaní akademického titulu a odporúčaní rektora kňazského seminára mohli požiadať svojho biskupa o kňazské svätenia. A tak sa v mnohých farnostiach objavujú nové tváre odhodlaných pracovníkov vo vinici Pánovej. K významným udalostiam prvých letných mesiacov zvyčajne patria kňazské vysviacky a prímieň sv. liturgie. Tieto krásne slávnosti sústreďujú našu pozornosť na sviatosť kňazstva. Kňazstvo je veľký Kristov dar. Veľa ľudí aj dnes potrebuje počuť evanjelium ako radostnú zvesť. Každá životná situácia je očakávaním Božej milosti. Je ohromujúco veľa ľudí, ktorí čakajú, hoci často nevedomky, že im niekto prinesie Boha a jeho požehnanie. A to je hlavné poslanie kňazov – prinášať živého Krista ľuďom. Nie je to však ako s nákupom, ktorý si domov prinesieme v taške. Kňaz nesie Krista predovšetkým v sebe samom. Spomeňme len citát sv. Gregora Nysského: „Kňaz, ktorý prináša Bohu obeť nie je nikto iný ako sám Kristus.“ Kňaz je ikonou prítomnosti Krista.

Zdá sa, že časy, kedy bolo kňazov málo, sú už dávno za nami. Dokonca sa ozývajú hlasy, že kňazov je dnes až priveľa. Zase iní si všimli, že počet nových kňazských povolání v poslednom období poklesol. Ako je to naozaj? Dovolím si povedať, že každý z týchto názorov odzrkadľuje v sebe kúsok pravdy. Ale nie to je pre nás podstatné. Každému z nás by malo ležať na srdci čosi iné. Celú problematiku by sme mali vidieť v inom svetle. Otázka nových a svätých kňazských povolání je záležitosťou každého z nás. Na kvalite a tiež aj dostatočnom počte kňazov sa podieľame všetci spoločne. Od každého veriaceho sa očakáva jeho podiel. Hneď môžeme začať otázkou, či nám na tom záleží.

Istý kazateľ veľmi rád prízvukoval vetu, že kňazov máme takých, akých si vymodlíme a bude ich toľko, koľkých si Pán povolá. Áno je to tak. Je to evanjeliová pravda, ktorú počujeme od samotného Krista: „Proste pána žatvy, aby poslal svojich robotníkov do svojej vinice.“ Teda ak nám záleží na osobnom a aj spoločnom šťastí a tiež na večnej spáse, mali by sme na Ježišovu výzvu nielen myslieť, ale ju aj uskutočňovať. Táto prosba by mala byť našou častou modlitbou.

Boh vždy povoláva konkrétneho človeka, ktorý sa rodí v konkrétnej rodine. Semeno povolania, ktoré je zasiate do malého srdiečka, pre svoj rast potrebuje priaznivé podmienky. A práve to ponúka a dáva v prvom rade rodina a jej náboženská výchova. Toto je ďalšia skutočnosť, na ktorú by mali myslieť rodičia. Veď žiaden z rodičov nevie vopred, či ich syna nepovolá Pán. A netýka sa to len rodičov, ale aj tých, ktorí sa na výchove mladého človeka podieľajú. Veľmi záleží na tom, čo mladým odovzdáme a aký príklad im ponúkneme. Ako môžeme aspoň v krátkosti vidieť, otázka nových povolání je záležitosťou celej kresťanskej rodiny, teda je to aj tvoja záležitosť. Ako sa k tomu postavíš? Je to len a len na tebe. Pevne verím a dúfam, že každý z nás túži po tom, aby raz, keď bude odchádzať do večnosti, bol zaopatrený Kristovými sviatosťami a mal pri sebe

Kristovho kňaza, ako bezpečného sprievodcu. Nedajme sa odradiť nátlaku sveta, ale horlivo spolupracujme na diele našej spásy.

o. Rastislav (farár)

Sv. apoštol Bartolomej (11.06)

Sv. apoštol Bartolomej má byť podľa názoru cirkevných učiteľov tým Natanaelom, rodom z Kány Galilejskej, o ktorom náš Pán a Spasiteľ vyriekol takú nádhernú pochvalu: „Toto je pravý Izraelita, v ktorom niet lesti.“¹ Bol priamym svedkom všetkých zázrakov a skutkov Ježiša Krista, pozeral na jeho smrť, videl ho aj vzkrieseného, a potom súčasne s ostatnými apoštolmi presvieteny Svätým Duchom a rozpalený láskou k Spasiteľovi, sa pustil do sveta ohlasovať Kristovi náuku. S týmto cieľom chodil po najvzdialenejších končinách východu, skoro po jeho všetkých známych krajoch. Došiel, ako tvrdí podľa starých správ historik Eusebius, až k posledným hraniciam Indie a získal tam spomedzi ľudu, ako aj spomedzi pohanských kňazov množstvo vyznavačov Kristovej viery. Keď koncom 2. stor. sv. Panténus, zakladateľ slávnej katechetckej školy v Alexandrii, prišiel do tých končín, našiel tam doposiaľ rozšírené kresťanstvo a evanjelium sv. Matúša napísané po hebrejsky, ktoré mal podľa tradície priniesť ešte sv. Bartolomej, a ktoré mali tamtí obyvatelia vo veľkej úcte.

No nebolo zvykom apoštolov zdržiavať sa dlho na jednom mieste. Zrno novej nauky mali všade sadiť a siať a ak podrástlo, ďalšou starostlivosťou mali poveriť svojich učeníkov. Preto keď videl sv. Bartolomej, že jeho náuka sa prijala a môže byť inými ďalej udržiavaná, odišiel do severozápadnej časti Ázie, v Hierapole vo Frígii stretol sv. Filipa, ktorý tam ohlasoval Krista, odtiaľ navštívil Lykaóniu, kde jeho účinkovanie, podľa svedectva sv. Jána Zlatoušťa, malo veľký úspech, a nakoniec sa rozhodol priviesť ku kresťanstvu obyvateľov veľkého Arménska, ktorí boli ponorení do pohanských mrzkostí. Tu sa mali zakončiť jeho námahy a skutky a jeho ohlasovanie malo dostať najvyššiu pečať mučeníckou smrťou. Skutočne sa mu podarilo tamojšieho kráľa menom Polímia a celý jeho dom naučiť Kristovej viere a pokrstiť. Pritom ešte dokázal svojim ohlasovaním, že dvanásť miest sa zrieklo pohanstva a uveriac v ukrižovaného Krista prijali krst.. No pohanskí kňazi pobúrení veľkým úspechom evanjelia poštvali kráľovho brata Astiana na sv. Bartolomeja. Prikázal ho zajať a za živa z neho stiahnuť kožu. Tieto veľké muky pretrpel sv. apoštol s vďačnosťou a radosťou pre svojho Pána Ježiša Krista, že mnohí z pohanov, ktorí sa na to pozerali, zanechali modloslužbu a stali sa kresťanmi. To ešte viac rozhnevalo Astiana, a preto ho odsúdil na smrť. Aj na smrť išiel sv. Bartolomej ochotne. Ba ešte napomínal ľudí, aby sa prestali klaňať modlám a slúžili iba jedinému živému Bohu, Stvoriteľovi neba i zeme. Čo sa týka spôsobu smrti, ktorou zomrel tento sv. apoštol, niektorí spisovatelia tvrdia, že bol sťatý mečom, čo spomína aj tropár zložený na jeho počesť, hovoriac: „jedeného z vás sťali mečom“², ale cirkevné knihy píšú: „Bartolomej, jeden z dvanástich, bol strmhlav ukrižovaný a tak skončil.“ Jeho čestné pozostatky boli zložené v meste Albana. Koncom 6. stor. boli prenesené na ostrov Liparia pri Sicílii, odkiaľ zo strachu, aby sa nedostali do rúk saracénov, ich v roku 809 zobrali do mesta Benebenta v Taliansku. Rímsky pápež Gregor V. ich okolo roku 996 prikázal dopraviť do Ríma. Tu spočívajú tieto pozostatky pod prestolom cerkvi, ktorá nesie meno sv. apoštola Bartolomeja, a stojí na ostrove rieky Tiber. Pamiatke tejto udalosti je určený 25. august, kedy si cirkev pripomína „návrat pozostatkov sv. apoštola Bartolomeja“.

Mučenícka smrť sv. Bartolomeja, ktorej pamiatku slávi cirkev 11. júna, sa nachádza zobrazená na mnohých obrazoch slávnych maliarov. No osobitne Michelangelo na svojom preslávenom obraze „Posledný súd“ v umeleckom zobrazení predstavil tohto apoštola, ako v jednej ruke drží kožu stiahnutú zo svojho tela, a v druhej drží nôž, ktorým to bolo urobené.

Spracoval DS (prevzaté www.furca.sk)

Liturgické okienko IV. časť

Liturgia Eucharistie

Je to najväznejšia časť liturgie, pretože počas nej sa cez tajomné premenenie chleba a vína na telo a krv Ježiša Krista završuje prínos nekrvavej obety.

Názov je prevzatý z gréčtiny a znamená vďakyvzdanie. Náplňou Liturgie Eucharistie je tajomná, nadprirodzená premena chleba a vína. Ježiš Kristus prichádza, aby sa obetoval za nás. Prijíma spôsoby chleba a vína, aby sa pre nás stal pokrmom a posilou v duchovnom živote. Účelom liturgie teda nie je iba premenenie chleba a vína, ale najmä premena človeka osobne.

Ekténia (jekténia)

Grécke slovo ektenes znamená vážny, naliehavý, zdôrazňovaný. Ekténia predstavuje naliehavú modlitbu. Jej sila spočíva v tom, že nie je príliš dlhá, ale skladá sa z krátkych prosieb prednášaných kňazom, na ktoré odpovedá veriaci ľud. Ide teda o striedavú modlitbu kňaza a ľudu.

Poznáme niekoľko druhov ekténií:

Veľká ekténia nazývaná aj mirna – nachádza sa na začiatku svätej liturgie. Veľkou je preto, lebo obsahuje 12 prosieb na rôzne úmysly; mirnou preto, lebo sa začína v cirkevno-slovančine slovami *Mirom Hospodu pomolimsja* a celkovo sa v nej viackrát opakujú prosby za pokoj a mier.

Malá ekténia – má iba tri prosby (*Znova a znova..., Zastaň sa a spas nás..., Presväťú, prečistú...*)

Potrojná ekténia – po každej prosbe ľud trikrát odpovedá: „*Pane zmiluj sa.*“

Prositeľná ekténia – ľud na jednotlivé prosby odpovedá slovami: „*Daruj nám, Pane.*“

Antifóna

Antifóna z grec. antifonon – protihlas, t. j. striedavé spievanie žalmu alebo hymnu oproti sebe stojacich zborov. Celkový zmysel antifón vytvárajú vybrané verše zo žalmu. Antifóny boli prebraté zo starozákonnej synagógálnej bohoslužby, kde sa striedavo spievali žalmy. V prvých storočiach kresťanstva sa antifóny spievali pred začiatkom svätej liturgie, keď vchádzal biskup do chrámu. Do 9. storočia sa v antifónach spievali celé žalmy, odvtedy sa spievajú už iba vybrané verše žalmov. V súčasnej liturgii nasledujú po Veľkej ekténii.

Poznáme tri druhy antifón:

každodenné, predobrazujúce a sviatočné. Všetky sa delia na prvú, druhú a tretiu antifónu.

Malý vchod

Počas spevu tretej antifóny sa koná tzv. malý vchod. V prvých časoch kresťanstva sa týmto obradom, ktorý predstavoval vstup biskupa do chrámu, začínala samotná svätá liturgia. Neskôr sa vchod biskupa zmenil na vstup s evanjeliom. Pred hlavnými (cárskymi) dverami ikonostasu sa kňaz modlí modlitbu malého vchodu, v ktorej prosí Boha o pripojenie sa anjelov k vstupu, aby sme mu slúžili spolu s nimi. Malý vchod symbolizuje príchod Ježiša Krista s cieľom sprostredkovať jeho náuku. Podľa názorov niektorých historikov a liturgistov je obrad malého vchodu symbolom konca Starého zákona a začiatku novozákonného obdobia.

o. Michal (kaplán)

Farské oznamy

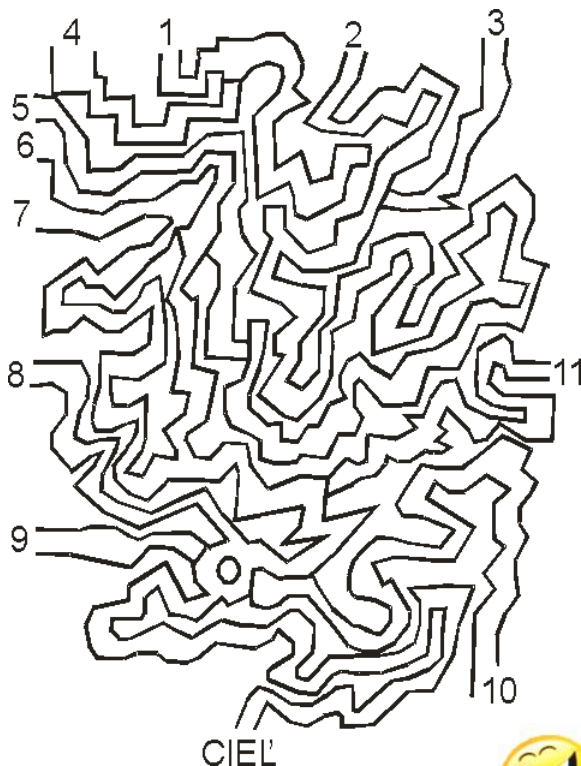
- ❖ v piatok 15. júna máme odporúčaný sviatok Najsvätejšieho Srdca Ježiša Krista. Ráno o 8.00 hod. bude sv. liturgia v cirkevno-slovan. jazyku, večer bude sv. liturgia o 18.00 hod. Na Bani sv. liturgia nebude, keďže chrám je v prestavbe. V tento deň je voľnica, je dovolené požívať mäsité pokrmy.
- ❖ v nedeľu 17. júna popoludní sa uskutoční v našej farnosti Festival chrámových zborov. Z toho dôvodu večiereň popoludní nebude.
- ❖ v nedeľu 17. júna pri sv. liturgiách bude naša farská zbierka.
- ❖ do 20. júna sa dá nahlasovať na mládežnícky tábor do Juskovej Vole. Preto kto o tom uvažuje, je potrebné sa čo najskôr nahlásiť. Na výber je množstvo turnusov počas celých letných prázdnin.

- ❖ nasledujúcu nedeľu 24. júna máme sviatok sv. Jána Krstiteľa, sv. liturgie budú o 8.00 (cirkevnoslovensky) a o 10.00 (slovensky). V tento deň je aj odpustová slávnosť našej archieparchie, keďže patrónom je práve sv. Ján Krstiteľ. Slávnosť sa uskutoční v katedrále v meste. Srdečne ste všetci pozvaní.

Aktuality: dňa 1.6.2012 sa v našej farnosti uskutočnila celoslovenská akcia Noc kostolov. Foto z akcie na web stránke farnosti www.grkat-sekco.sk

Zábavné okienko

Úloha: ktorými cestami sa dostaneš do cieľa?!!! Vedz, že len cestou, ktorá

je vyskladaná Božím slovom a jeho učením je tá správna v živote. Uvidíš, že v živote bude veľa ciest, ktoré Ťa povedú k Zlému, preto ver Bohu, Ježišovi Kristovi, ktorý Ťa požehná v každodennom živote...

Pri skúškach sa pýta policajt babky:
Babka, aký olej dávame do motora?
Ná, nevím.
Ale no, babka, do fritézy dávame aký olej.
Fritovací?
No vidíte, a do motora?
Ná žeby tiež?

Prevzaté, spracoval DS

Vydáva: Gréckokatolícka cirkev, Farnosť Povýšenia sv. Kríža, Prešov Sekčov, Ul. Martina Benku 7, 08001 Prešov

Internet: www.grkat-sekco.sk

e-mail: presov.sekco@grkatpo.sk

Tel: 051/7725540

Tlač: A-print, s.r.o., Reimanova 9, Prešov

